

INSTRUCCIONS D'APLICACIÓ DEL PROTOCOL QUE REGULA EL DEURE D'INTERVENCIÓ A PARTIR DE PREGUNTES FREQUENTS

Per tal de concretar les actuacions que es deriven de l'aplicació del Protocol que desplega el deure d'intervenció per a l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya aprovat per Acord de Govern ACORD GOV/147/2017, de 17 d'octubre, i a partir de les preguntes més freqüents formulades, la Direcció General d'Igualtat estableix les següents instruccions amb la intenció de facilitar la seva aplicació:

1. En relació amb les persones subjectes al deure d'intervenció

Tenen el deure d'intervenció el personal funcionari o laboral de les diferents administracions públiques catalanes que es dediquin a tasques de prevenció, detecció, atenció, assistència i recuperació com a tasca professional?

Sí, està subjecte al deure d'intervenció tot el personal, funcionari o laboral, de les diferents administracions públiques catalanes del govern de la Generalitat i dels governs locals de Catalunya que es dediquin a tasques de prevenció, detecció, atenció, assistència i recuperació en els àmbits de la salut, l'educació, el món laboral, els serveis socials, la justícia i els cossos de seguretat, l'esport i el lleure, i la comunicació. Per tant, la relació és envers a la ciutadania no entre les persones funcionàries. En cas d'assetjament entre funcionaris cal activar el "*Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament sexual, per raó del sexe, de l'orientació sexual i/o de la identitat sexual a l'Administració de la Generalitat de Catalunya*".

Conseqüentment, tot el personal funcionari o laboral de l'administració de la Generalitat o de l'administració local que no es dediqui a tasques de prevenció, detecció, atenció, assistència i recuperació en els àmbits descrits, no tenen l'obligació d'actuar d'acord amb el deure d'intervenció, però sí tenen un compromís d'acord amb l'esperit de la Llei 11/2014, del 10 d'octubre per tal de col·laborar a prevenir i protegir les possibles persones que pateixen, han patit o estan en risc de patir lgbtifòbia. Exemple: La persona secretària d'un alt càrrec, la cap de servei de Gestió Econòmica, qualsevol persona que pertany a l'Àrea d'Organització, Règim interior etc

Les persones que estan subjectes al deure d'intervenció tenen aquest deure només mentre desenvolupen la seva tasca professional?

Sí, el deure d'intervenció s'aplica mentre es desenvolupa la tasca professional excepte aquelles feines que per la seva naturalesa ja tenen el deure d'intervenir intrínsec quan presenciïn fets il·lícits.

Pel que fa a les persones subjectes al deure d'intervenció, mentre no estan desenvolupant les seves tasques professionals, tenen el compromís ètic d'acord amb l'esperit de la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per tal de col·laborar a prevenir i protegir les persones que pateixen, han patit o estan en risc de patir lgbtifòbia.

Què s'entén per administracions públiques catalanes?

L'article 3 de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, estableix com a administracions públiques de Catalunya les següents:

- a) L'Administració de la Generalitat.
- b) Les entitats que integren l'Administració local.
- c) L'Administració pròpia d'Aran.
- d) Els organismes autònoms i les entitats públiques dependents o vinculats a qualsevol de les administracions públiques catalanes quan exerceixen potestats administratives.
- e) Els consorcis en què participen majoritàriament les administracions, els organismes i les entitats públiques inclosos en aquest article, i també les entitats públiques que depenen dels consorcis o hi estan vinculades, quan exerceixen potestats administratives.
- f) Les entitats creades per llei del Parlament no dependents ni vinculades a l'Administració de la Generalitat quan exerceixen potestats administratives.

Podem determinar quines són les administracions públiques de Catalunya a partir d'aquest article. Així, considerarem que totes les administracions que estan dins de l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei són administracions públiques de Catalunya.

2. En relació amb el consentiment de la persona afectada

En quins casos cal sol·licitar el consentiment de la persona afectada per actuar?

La persona que té el deure d'intervenció ha de comunicar els fets independentment del consentiment de la persona afectada. Tanmateix, un cop arribi la denúncia a l'Administració competent, aquesta sempre ha de tenir en compte la voluntat de la persona afectada, així com les seves circumstàncies personals i socials.

Per tant, en tot cas el que prima és l'actuació immediata independentment del consentiment de la persona afectada, tanmateix, una bona praxis d'actuació és la que a continuació s'indica.

Cal sol·licitar el consentiment de la possible persona afectada quan aquesta no estigui incapacitada, sigui major d'edat i la situació en que es troba no pugui provocar-li un risc imminent a la seva persona física i/o psíquica.

Ex. Una treballadora social de l'Ajuntament que fa el seguiment d'una persona gran lesbiana que viu en una residència geriàtrica i detecta que el personal de la residència la tracta de

manera discriminatòria per la seva orientació sexual. En aquest cas, què hauria de fer la treballadora social?

Explicar-li quines opcions té per combatre la situació d'homofòbia oferint-li la possibilitat d'acompanyar-la al Servei d'Atenció Integral que correspongui per territori.

1. Si la persona discriminada accedeix a ser acompanyada per la treballadora social, aquesta pot ajudar-li a que denunciï ella directament.
2. Si la persona discriminada no accedeix a ser acompanyada:
 - a. Pot ser que hi vagi ella sola o
 - b. Pot ser que renunciï al dret a denunciar. En aquest cas i en tractar-se d'una residència, la persona que té el deure d'intervenció hauria de denunciar si veu que hi ha indicis de tracte discriminatori, per tal d'iniciar una inspecció d'ofici a la residència amb caràcter anònim i confidencial.

En altres situacions on l'administració no tingui la competència per fer inspeccions d'ofici, si la persona que no està incapacitada i és major d'edat, es troba en una situació de discriminació que no li provoca un risc imminent a la seva persona física i/o psíquic, caldrà respectar-ho. Un exemple d'aquest cas seria el fet que la treballadora social detecti una possible discriminació a una persona gran per part dels seus familiars, però la persona gran no accepta la intervenció de la treballadora social.

En aquest cas, el deure d'intervenció s'entendrà correctament executat en el moment en que aquesta situació es comuniqui al SAI corresponent, per al seu coneixement, sense que impliqui necessàriament que aquest iniciï cap tipus de procediment.

Què cal fer en casos de menors o incapacitats?

Cal sol·licitar el consentiment de les persones que tenen la responsabilitat legal de la persona menor o incapacitada sempre que la situació en què es troba no pugui provocar-li un risc imminent a la seva persona física i/o psíquica. Caldrà actuar sense consentiment quan la persona que causa la discriminació sigui la persona responsable de la persona menor o de la incapacitada.

Si es tracte d'una persona "menor madura" (normalment a partir dels 12 anys), caldrà tenir en compte la seva opinió.

En aquest cas, el deure d'intervenció s'entendrà correctament executat en el moment en que aquesta situació es comuniqui al SAI corresponent per al seu coneixement sense que impliqui necessàriament que aquest iniciï cap tipus de procediment.

En quins casos cal actuar sense necessitat de tenir el consentiment de la persona que hagi patit, pateixi o estigui en ris de patir lgbtifòbia?

Cal actuar immediatament sense necessitat d'obtenir consentiment de la persona afectada quan es detecti un risc imminent físic i/o psíquic. Ex. Agressions físiques, amenaces, maltractaments psíquics, assetjament etc.

En aquests casos l'òrgan competent són els Mossos d'Esquadra. Posteriorment caldrà posar-ho en coneixement del Servei d'Atenció Integral corresponent.

3. Activació del deure d'intervenció

Què pot activa el deure d'intervenció?

Activa el deure d'intervenció el coneixement d'una situació de risc o la sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

Cal que la sospita sigui mínimament fonamentada d'acord amb el sentit comú i la diligència d'una actuació professionalment responsable.

El coneixement dels fets pot provenir de:

- a. El reconeixement i detecció de la mateixa persona professional que té el deure d'intervenció.
- b. La investigació prèvia per part de la persona que té el deure d'intervenció en base a sospites per tal de fonamentar-les.
- c. Comunicació per part d'un tercer a la persona que té el deure d'intervenció, sempre que estigui mínimament fonamentada.

Què implica el deure d'intervenció?

El deure d'intervenció comporta la comunicació a l'òrgan competent sense necessitat de fer cap altra intervenció, tenint en compte sempre la confidencialitat i la protecció de dades de caràcter personal, tant de la persona discriminada com de la persona infractora.

4. Omissió d'actuació de la persona que té el deure d'intervenció

Què passa si la persona que té el deure d'intervenció no intervé?

La persona que tenint el deure d'intervenció no ho fa, està incomplint un deure que ve regulat en una norma amb rang de Llei, la Llei 11/2014, del 10 d'octubre i aquesta ommissió pot constituir una falta d'acord amb el règim disciplinari establert per al personal al servei de l'administració.

Atès l'article 116. s) del Decret Legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre, pel qual s'aprova la refosa en un Text únic dels preceptes de determinats textos legals vigents a Catalunya en matèria

de funció pública, regula com a falta greu l'incompliment en general dels deures i les obligacions derivats de la funció encomanada al funcionari. Així mateix, l'article 117 h) del mateix text legal, considera com a falta lleu, l'incompliment dels deures i les obligacions del funcionari, sempre que no constitueixi falta molt greu o greu.

5. En cas de dubte

Què ha de fer la persona que té el deure d'intervenció i no sap com actuar en una determinada situació?

La persona que té el deure d'intervenció i no sap com actuar en una determinada situació, cal que es posi en contacte amb l'Àrea per a la Igualtat de tracte i no-discriminació de persones Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals, trucant al telèfon 93 551 77 17 o a través del correu electrònic: arealgbt.tsf@gencat.cat, posant com a tema de referència "Deure d'Intervenció". També pot posar-se en contacte amb el SAI territorial que correspongui.

Barcelona, 6 de març de 2018